

Lokale armoedebarmeter deel 2: de lokale check

Check-list

Gemeente: (postcode)

Ingevuld door , naam organisatie, mailadres ... en postadres ...

Gsm of telefoonnr

Is samen ingevuld met (naam andere organisatie)

Hulp nodig bij het invullen: info@decenniumdoelen.be

Als voorbereiding: zorg dat je deze documenten/websites bij de hand hebt:

het meerjarenplan van een gemeente, het armoedebestrijdingsplan, de website van de gemeente (sociale dienst) en website van het OCMW

De check-list zoekt naar de rijkdom van het lokaal sociaal en armoedebeleid. Als we het hier hebben over de 'gemeente' dan hebben we het over de gemeente in zijn brede betekenis, met inbegrip van het OCMW en de Sociale Dienst van de gemeente.

Het zijn ja/nee vragen. Er is de mogelijkheid om "ik weet het niet" en "niet van tel" (*omdat het probleem/thema niet aanwezig*) is te antwoorden.

Thema	Vraag	Toelichting	JA	NEE	?	Niet van tel
Overleg en participatie	1. Is er overleg met de lokale armoedeverenigingen?	<i>Een armoedevereniging is een vereniging met als hoofddoelstelling de bestrijding van armoede.</i>				
	2. Gaat dit overleg met de lokale armoedeverenigingen minstens 2 maal per jaar door?					
	3. Worden de resultaten van dit overleg met de lokale armoedeverenigingen besproken op de gemeenteraad?					
	4. Communiqueert de gemeente haar beslissingen naar de armoedeverenigingen?	<i>Naast overleg waar armoedeverenigingen uitgenodigd zijn, kan een gemeente haar beslissingen communiceren, dwz bekendmaken, aan deze verenigingen.</i>				
	5. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake overleg en participatie met mensen in					

	<p>armoede dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten? </p>					
	<p>6. Heeft u commentaar bij uw antwoorden? </p>					
Armoedebestrijdingsplan	<p>7. Heeft de gemeente een armoedebestrijdingsplan?</p>	<p><i>Dit plan kan een hoofdstuk zijn van een algemeen beleidsplan. Een armoedebestrijdingsplan bevat de planning van de beleidsmaatregelen op korte en langere termijn om armoede te verminderen, alsook een evaluatie van het tot dan gevoerde armoedebeleid en de procedure tot evaluatie van het huidige armoedebeleid. Het armoedebestrijdingsplan is tot stand gekomen met participatie van onder andere armoedeverenigingen.</i></p>				
	<p>8. Heeft het armoedebestrijdingsplan aandacht voor verschillende groepen in de lokale samenleving, zoals alleenstaanden, eenoudergezinnen, jongeren, ouderen, mensen met een handicap, mensen met een migratieachtergrond, ...?</p>					
	<p>9. Werd dit armoedebestrijdingsplan besproken met de lokale armoedeverenigingen?</p>	<p><i>Hier vragen we of de gemeente een dialoog, gesprek over het armoedebestrijdingsplan heeft gevoerd met de armoedeverenigingen. Dit is dus meer dan enkel informeren.</i></p>				
	<p>10. Is er een financiële ondersteuning voor de werking van de lokale armoedeverenigingen?</p>	<p><i>De financiële ondersteuning dient om de gewone, dagdagelijkse werking van de vereniging te verzekeren: huishuur bv, kosten voor vergaderingen, ...</i></p>				
	<p>11. Heeft de gemeente het afgelopen jaar (2020-2021) jullie mening over een beleidsvoorstel gevraagd?</p>	<p><i>Wordt een beleidsvoorstel getoetst bij de lokale armoedeverenigingen vooraleer ze besproken wordt in de gemeenteraad?</i></p>				
	<p>12. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake het armoedebestrijdingsplan dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten? </p>					
	<p>13. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?</p>					

					
Anti-discriminatie	14. Voert de gemeente een antidiscriminatiebeleid?	<i>Een beleid is het geheel van maatregelen die de overheid neemt om bepaalde problemen (hier rond racisme en discriminatie) op te lossen, te verminderen of te voorkomen. Een voorbeeld van mogelijke maatregelen vind je op Antidiscriminatiebeleid Vlaanderen.be</i>				
	15. Is er overleg met de lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden?					
	16. Gaat dit overleg met de lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden minstens 2 maal per jaar door?					
	17. Worden de resultaten van dit overleg besproken op de gemeenteraad?					
	18. Worden de anti-discriminatiemaatregelen besproken met de lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden?					
	19. Communiqueert de gemeente haar beslissingen naar de lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden?	<i>Naast overleg waar etnisch-culturele verenigingen uitgenodigd zijn, kan een gemeente haar beslissingen communiceren, dwz bekendmaken, aan deze verenigingen.</i>				
	20. Is er een financiële ondersteuning voor de werking van de lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden?					
	21. Is er een diversiteitsbeleid?	<i>Een diversiteitsbeleid zorgt dat gemeente in haar diensten en organisaties op gebied van gelijke kansen en diversiteit een voorbeeld is. Een diversiteitsmanager of een diversiteitsplan zijn onderdelen van een beleid.</i>				
	22. Is er een beleid rond praktijktesten?	<i>Praktijktesten dienen om discriminerend gedrag vast te stellen. Met praktijktesten kan je onderzoeken of er in een bepaald domein van de samenleving gediscrimineerd wordt, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt of de woonmarkt. Praktijktesten zijn een middel om een vermoeden van discriminatie te bewijzen.</i>				
23. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake anti-discriminatie dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?						

					
	24. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Opsporen en verhelpen (outreachend werken)	25. Spoort de gemeente actief mensen in armoede op?					
	26. Werkt de gemeente hiervoor samen de lokale armoedeverenigingen?					
	27. Heeft de gemeente een Sociaal Huis?	<i>Het Sociaal Huis is minstens een samenwerking tussen het lokaal bestuur en andere sociale dienstverleners als een mutualiteit, een CAW, Je kan in het Sociaal Huis terecht met al je maatschappelijke en sociaal getinte vragen of problemen, met vragen over uitkeringen, premies, tegemoetkomingen ...</i>				
	28. Werkt de gemeente via een Geïntegreerd Breed Onthaal?	<i>Het GBO is minimaal een samenwerkingsverband dat prioritair gericht is op het verhogen van de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening en de aanpak van onderbescherming (het niet opnemen van alle rechten)</i>				
	29. Doet het OCMW actief aan rechtenverkenning wanneer iemand langs komt met een vraag?	<i>Rechtenverkenning: er wordt onderzocht of iemand alle sociale rechten krijgt waarop iemand recht heeft. Hiervoor is er het instrument, de rechtenverkenner</i>				
	30. Zoekt de gemeente actief personen die recht hebben op Verhoogde Tegemoetkoming	<i>Personen met een laag inkomen hebben recht op de verhoogde tegemoetkoming. Zij betalen minder voor gezondheidszorg en hebben nog andere financiële voordelen.</i>				
	31. Zoekt de gemeente actief personen die recht hebben op Vlaamse Huurpremie?	<i>De huurpremie helpt private huurders die 4 jaar op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning. Daarbij gelden een aantal voorwaarden.</i>				
	32. Zoekt de gemeente actief personen die recht hebben op de medische kaart?	<i>Personen zonder papieren kunnen kosteloos dringende medische hulp krijgen op vertoon van een medische kaart.</i>				
	33. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake opsporen en verhelpen dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					

					
	34. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Ondersteunt de gemeente sociale diensten?	35. Steunt de gemeente financieel een sociale kruidenier?					
	36. Steunt de gemeente financieel voedselhulp-diensten of voedselhulp-initiatieven?					
	37. Steunt de gemeente financieel een organisatie als spullenhulp, een kringloopcentrum, of een geefwinkel?					
	38. Steunt de gemeente financieel een wijkgezondheidscentrum?	<i>Een wijkgezondheidscentrum is een groepspraktijk waar verschillende zorgverleners zoals huisartsen, kinesitherapeuten, verpleegkundigen en maatschappelijk werkers samenwerken onder één dak en waarbij de financiële toegankelijkheid via het forfaitair betalingsstelsel gerealiseerd wordt. Hierdoor kunnen patiënten, zonder persoonlijke financiële bijdragen te moeten betalen, huisartsen, verpleegkundigen en kinesitherapeuten consulteren.</i>				
	39. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake het steunen van organisaties dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	40. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Steun	41. Wordt REMI gebruikt bij het toekennen van steun?	<i>REMI is een online tool voor OCMW's waarmee op maat van iedere cliënt een referentiebudget voor een menswaardig inkomen kan worden berekend</i>				
	42. Wordt er huurhulp toegekend?	<i>Huurhulp is financiële steun met als doel de huur van de woning of de leningslast van de woning te verminderen</i>				
	43. Wordt er energie- en water-steun gegeven?					
	44. Worden gezinnen met kinderen financieel ondersteund om schooluitgaven te betalen?					
	45. Wordt er financiële steun gegeven bij hoge medische kosten?					

	46. Steunt de gemeente het sociale middenveld bij het organiseren van voedselhulp en noodhulp?					
	47. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake steun dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	48. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Wonen	49. Zijn lokale armoedeverenigingen en lokale gemeenschappen van etnisch-culturele minderheden vertegenwoordigd in het Lokaal WoonOverleg?	<i>Lokaal woonoverleg is het overleg tussen de lokale woonactoren en welzijnsactoren onder verantwoordelijkheid van de gemeente, voor de uitwerking, sturing, afstemming en uitvoering van het lokaal woonbeleid</i>				
	50. Is er een woonloket waar iedereen terecht kan met vragen over huisvesting?	<i>Het woonloket kan een onderdeel zijn van het Sociaal Huis</i>				
	51. Geeft de gemeente zelf een eigen huurpremie?					
	52. Heeft de gemeente noodwoningen?	<i>Een noodwoning is een woning, met inbegrip van kamers, die een tijdelijke woonoplossing biedt als antwoord op een plotse of urgente materiële woonbehoefte. Personen en gezinnen moeten erop zichzelf kunnen wonen. Het verblijf is beperkt in duur en gericht op doorstroming naar een duurzame woonoplossing. Voor het bouwen van noodwoningen neemt het Vlaamse gewest 50% voor zijn rekening.</i>				
	53. Is er een budget voor noodwoningen?					
	54. Is er een doelstelling voor bijkomende sociale woningen en Sociale VerhuurKantoor-woningen bovenop het sociaal objectief?	<i>Het sociaal objectief bestaat uit sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en sociale kavels. De drie categorieën samen vormen het sociaal objectief. Dit objectief legt een aantal te realiseren sociale woningen op per gemeente, minimaal moeten gemeenten 3% sociale woningen hebben. Gemeenten kunnen verder gaan dan het sociaal objectief.</i>				
	55. Heeft de gemeente een beleid tegen verkrotting en overbevolking?	<i>Een beleid tegen verkrotting of overbevolking is nodig om huisjesmelken tegen te gaan, biedt mogelijkheden voor het overnemen van de verkrotte woning via sociaal beheer</i>				

		<i>of voor de noodzakelijke renovatie van de woning door de eigenaar. Sociaal beheer houdt in dat de gemeente de woning in de plaats van de eigenlijke woningbezitter zal beheren. Concreet betekent dit dat de gemeente het recht heeft om werken uit te voeren in de woning en de woning sociaal kan verhuren. https://www.wonenvlaanderen.be/lokale-besturen/het-sociaal-beheer-toepassen</i>				
	56. Is er een subsidie gericht op lage inkomens voor het isoleren of energie-efficiënter maken van een woning?					
	57. Heeft de gemeente energieprojecten die specifiek inzetten op gezinnen met lage inkomens?	Voorbeelden: nakijken of gezin de meest voordelige energieleverancier heeft, een gratis energiescan, ...				
	58. Heeft de gemeente een daklozen-beleid?					
	59. Is er een doortrekkersterrein (voor tijdelijk verblijf) of een residentieel woonwagenterrein (voor permanent verblijf) in de gemeente?					
	60. Heeft de gemeente een opvangbeleid voor vluchtelingen?					
	61. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake wonen dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	62. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Onderwijs	63. Zijn er brugfiguren (tussen school en ouders) in je gemeente?	<i>Brugfiguren werken aan een vertrouwensrelatie en een goede samenwerking tussen ouders en de school, door bijvoorbeeld de communicatie tussen beide partijen te helpen verduidelijken</i>				
	64. Worden initiatieven gesteund om de digitale kloof op school te verminderen?					
	65. Steunt de gemeente scholen bij het organiseren van gratis schoolmaaltijden?					
	66. Steunt de gemeente busvervoer voor					

	buitenschoolse activiteiten?					
	67. Steunt de gemeente de oprichting van buitenschoolse kinderopvang tegen inkomenstarief	<i>In de meeste opvang betaal je inkomenstarief: een prijs op basis van je inkomen en gezinssamenstelling.</i>				
	68. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake onderwijs dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	69. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Werk	70. Maakt de gemeente gebruik van de activeringsmaatregel tewerkstelling volgens artikel 60 van de OCMW-wet.	<i>De gemeente kan iemand tijdelijk in dienst nemen opdat z/hij zijn sociale rechten (werkloosheidsuitkering bijvoorbeeld) kan krijgen</i>				
	71. Neemt de gemeente (in samenwerking met anderen) initiatieven gericht op jongeren zonder diploma en zonder werk?					
	72. Ondersteunt de gemeente sociale economie-initiatieven?	<i>De sociale economie is een verzamelnaam voor ondernemingen die niet in eerste instantie voor de winst van haar eigenaars opgericht werden, maar die een sociale doelstelling hebben.</i>				
	73. Legt de gemeente sociale clausules op bij overheidsopdrachten?	<i>Sociale clausules bij overheidsopdrachten zijn bepalingen waardoor werkgevers kwetsbare groepen een volwaardige job of een leerwerkplek geven tijdens de opdracht</i>				
	74. Heeft de gemeente in haar aanwervingsbeleid aandacht voor kwetsbare groepen?	<i>Dit zijn alle groepen die zich op één of andere manier in een kwetsbare positie bevinden, zij het omwille van financiële, lichamelijke, sociale en andere redenen</i>				
	75. Steunt de gemeente betaalbare kinderopvang voor lage inkomens?	<i>Ouders die gebruik maken van een kinderopvangvoorziening voor baby's en peuters met een inkomensgerelateerde ouderbijdrage (of inkomenstarief) betalen een ouderbijdrage die gebaseerd is op hun inkomensgegevens. Toch kan er in bepaalde omstandigheden nood zijn aan een afwijking op het op basis van het aanslagbiljet of inkomen berekende inkomenstarief. Sinds 1 april 2014 hebben ouders in</i>				

		<i>bepaalde gevallen recht op een individueel verminderd tarief. Als ouders dit toegekende inkomenstarief of het individueel verminderd tarief niet kunnen betalen, dan kan het OCMW een OCMW-tarief toekennen.</i>				
	76. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake werken dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	77. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Cultuur en vrije tijd	78. Is er een beleid rond brede toegankelijkheid van culturele activiteiten? (Uitpas of vergelijkbaar)					
	79. Kan de Uitpas (of vergelijkbaar) gebruikt worden voor het betalen van inschrijvingsgeld van jeugd- en sportclubs?					
	80. Is er een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie?	<i>Een lokaal netwerk personen in armoede heeft als opdracht de participatiedrempels (toegang, betaalbaarheid, de kennis van, ...) voor personen in armoede op het vlak van cultuur, jeugdwerk en sport weg te werken.</i>				
	81. Zijn armoedeverenigingen lid van de gemeentelijke cultuurraad?					
	82. Zijn lokale organisaties van etnisch-culturele gemeenschappen lid van de gemeentelijke cultuurraad?					
	83. Heeft de gemeente een toegankelijke speelpleinwerking?	<i>Elk speelplein moet bewust bezig zijn met zijn toegankelijkheid en streven naar het betrekken van zoveel mogelijk kinderen en hun ouders. Een toegankelijk speelplein vertrekt vanuit hun behoeften. Zowel 'inclusieve' als 'toegankelijke' speelpleinen zijn correcte termen en duiden op het bewust omgaan met het thema 'diversiteit' en met armoede.</i>				
	84. Steunt de gemeente een toegankelijk jeugdhuis in de gemeente?					
85. Steunt de gemeente een toegankelijk						

	kampaanbod van de jeugdverenigingen?					
	86. Zet de gemeente in op het verkleinen van de digitale kloof bij alle inwoners?					
	87. Is er een mindermobielen centrale?	<i>Dit is een dienstverlening aangeboden door de gemeente, het OCMW of een andere organisatie om verplaatsingsmogelijkheden aan te bieden aan mensen met een laag inkomen en een beperkte mobiliteit.</i>				
	88. Heeft de gemeente een derde-betalersysteem bij DeLijn specifiek voor mensen in armoede?	<i>De bus of tram goedkoper maken voor reizigers kan via een derde-betalersysteem. Daarbij neemt de gemeente als derde partij de kosten volledig of gedeeltelijk voor haar rekening</i>				
	89. Heeft de gemeente een interessant initiatief inzake culturele participatie dat inspirerend kan zijn voor andere gemeenten?					
	90. Heeft u commentaar bij uw antwoorden?					
Extra middelen mbt corona	91. Heeft het OCMW nieuwe groepen die getroffen werden door de coronamaatregelen bereikt?	<i>Doel van de federale subsidie is de ondersteuning van mensen met verlies aan inkomen of verlies aan koopkracht door Covid-19. Uitdrukkelijke bedoeling is om nieuwe groepen te bereiken.</i>				
	92. Heeft u commentaar bij uw antwoord?					